

Iisalmen lyseo

Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä

Päivitetty 26.3.2016

Sisällys

1. Johdanto.....	2
2. Suunnitelman laatiminen	2
3. Periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä	2
4. Henkilökunnan osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä	2
5. Suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen.....	2
6. Menettelytavat suunnitelman seurantaan sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.....	3
7. Menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, selvittämismenettelyt, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt	3

1. Johdanto

Lukiolain 21 §:n mukaan oppilaitoksella tulee olla suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnitelman avulla pyritään turvaamaan työrauha, sisäinen järjestys, opiskelun esteetön sujuminen ja yhteisön yleinen turvallisuus ja viihtyisyys. Täten suunnitelma tukee oppilaitoksen järjestyssääntöjen toteutumista.

2. Suunnitelman laatiminen

Tämä suunnitelma on laadittu Iisalmen lyseon henkilökunnan toimesta. Suunnitelman sisällöstä, keskeisistä rikkeistä ja niitä seuraavista kurinpitotoimista on keskusteltu opettajainkokouksessa, opiskelijakunnan hallituksessa ja ryhmänohjaustuokiossa. Lisäksi lukiolaisten huoltajille sekä sosi-aali- ja terveydenhuollon edustajille (kouluterveydenhoitaja ja kuraattori) on tarjottu mahdollisuus lausua näkemyksensä suunnitelmasta ennen sen hyväksymistä.

3. Periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä

Kurinpitokeinojen käyttämistä ohjaavat Suomen perustuslaissa (731/1999) ja hallintolaissa (434/2003) säädetyt hallinnon oikeusperiaatteet. Yhdenvertaisuusperiaate velvoittaa opiskelijoiden tasapuoliseen kohteluun, johdonmukaisuuteen ja syrjimättömyyteen. Tarkoitussidonnaisuuden periaatteen mukaan kurinpitokeinoja voi käyttää ainoastaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Objektiviteettiperiaate edellyttää, että rankaiseminen perustuu asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Suhteellisuusperiaatteen mukaan kurinpitotoimien on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden ja ankaruudeltaan oikeassa suhteessa perusteena olevan teon moitittavuuteen nähden. Luottamuksensuojaperiaate on ennen muuta yksilön suojaa julkista valtaa vastaan ja antaa yksityiselle oikeuden luottaa viranomaisen toiminnan oikeellisuuteen ja virheettömyyteen.

4. Henkilökunnan osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä

Henkilökunnan osaaminen varmistetaan käymällä suunnitelma läpi jokaisen lukuvuoden alussa suunnittelupäivänä. Osaamisen varmistaminen on rehtorin vastuulla. Rehtori vastaa myös siitä, että määräaikaiset ja/tai uudet vakinaiset opettajat tai muut koulun työntekijät, jotka aloittavat työnsä kesken lukuvuoden, perehdytetään suunnitelmaan osana työtehtäviin perehtymistä.

5. Suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen

Suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedotetaan

- opiskelijoille lukuvuoden alussa ryhmänohjautuokiossa ja lukuvuosikalenterissa
- huoltajille Wilman tiedotteissa ja tarvittaessa myös esim. vanhempainilloissa
- koulun henkilökunnalle lukuvuoden alussa suunnittelupäivänä, opettajainkokouksissa, lukuvuosikalenterissa ja opettajakunnan pelisäännöissä
- koulun yhteistyökumppaneille koulun www-sivuilla

Tiedottamisesta vastaa rehtori yhdessä ryhmänohjaajien ja muun henkilökunnan kanssa. Suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista keskustellaan tarvittaessa yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä.

Lyseon henkilökunnan tulee pitää huoltajat ajan tasalla koulussa sattuneista ao. opiskelijoita koskevista kurinpidollisista selvittelyistä. Huoltajat voivat aina halutessaan osallistua asian selvitteilyyn. Yhteydenottokanavat ovat puhelin ja Wilma. Täysi-ikäisten opiskelijoiden tapauksessa huoltajiin otetaan yhteyttä vain opiskelijan suostumuksella.

Lukio pitää yhteyttä muihin viranomaistahoihin ensisijaisesti ennaltaehkäisevässä mielessä. Akuteissa tilanteissa arvioidaan tilannekohtaisesti, tarvitaanko muun viranomaisen apua ja tarvittaessa kutsutaan apu paikalle. Yhteistyössä on noudatettava kulloinkin voimassa olevia salassapito- ja muita säädöksiä.

6. Menettelytavat suunnitelman seurantaan sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten

Suunnitelmaa seurataan ja sen toteutumista ja vaikuttavuutta arvioidaan osana opetussuunnitelman yleisen osan arviointia. Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa. Suunnitelman seuraamisesta, toteutumisen ja vaikuttavuuden arvioinnista sekä päivittämisestä vastaa rehtori.

7. Menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, selvittämismenettelyt, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt

Suunnitelman liitteenä olevassa taulukossa on esitetty nuorten lukiokoulutuksesta annetussa laissa säädetyt teot ja laiminlyönnit, niistä seuraavat toimenpiteet, kussakin toimenpiteessä toimivaltainen viranomainen, selvittäminen ja kuuleminen, kirjaamista/päätöksentekoa koskevat menettelytavat, toimenpiteistä ilmoittaminen sekä muutoksenhaku.

Liite: Teot ja laiminlyönnit ja niistä seuraavat toimenpiteet Iisalmen lyseossa

Teko tai laiminlyönti	Toimenpide	Toimivaltainen viranomainen	Selvittäminen	Kuuleminen	Kirjaaminen / päätös	Ilmoittaminen	Muuta huomioitavaa	Muutoksenhaku
Opiskelija häiritsee opetusta tai koulun järjestämää tilaisuutta.	Opiskelija määrätään poistumaan oppitunnilta/ koulun järjestämästä tilaisuudesta sen jäljellä olevaksi ajaksi(LL26§ 2mom).	Opettaja /opettaja tai rehtori (LukioA 12§)			Kirjataan kurssipäiväkirjaan (LL 26a§ 1mom).	Ilmoitetaan alaikäisen opiskelijan huoltajalle (LL 26a§ 1mom) ja ryhmänohjaajalle.	Jos opiskelija ei noudata poistumismääräystä , opettaja/rehtori voi poistaa hänet oppitunnilta/ tilaisuudesta (LL 26b§ 1mom). Jos opiskelija vastarintaa tekemällä koettaa välttää poistamisen, opettaja/rehtori voi käyttää tarpeellisia voimakeinoja , mutta ei voimakäyttövälineitä (LL 26b§ 3mom). Voimakeinoin turvautunut henkilö tekee asiasta kirjallisen selvityksen koulutuksen järjestäjälle (LL 26b§ 3mom).	Ei muutoksenhakuoikeutta
Opiskelija kiusaa toista opiskelijaa.	Opiskelijan kanssa keskustellaan tilanteesta. Ilmoitetaan asiasta rehtorille. Kiusaajalle annetaan huomautus .	Opettaja tai muu henkilökuntaan kuuluva.	Tarpeellinen selvitys hankittava			Asia ilmoitettava ryhmän ohjaajalle kuraattorille ja huoltajalle.	Opiskelijoille on järjestettävä tarvittava opiskelijahuolto.	Asiasta ei ole muutoksenhakuoikeutta.
Opiskelija toistuvasti häiritsee opetusta, rikkoo koulun järjestystä, menettelee vilpillisesti tai syyllistyy kiusaamiseen.	Opiskelijalle annetaan kirjallinen varoitus (LL 26§ 1mom).	Rehtori (LL 26a§ 5mom)	Yksilöidään teko/laiminlyönti ja hankitaan tarpeellinen selvitys (LL 26a§ 1 mom).	Kuullaan opiskelijaa (LL26a§ 1mom). Varataan alaikäisen opiskelijan huoltajalle tilaisuus tulla kuulluksi ennen kirjallisen varoituksen antamista (LL 26a§ 1mom).	Rehtori tekee päätöksen (LL 26a§ 5mom).	Annetaan päätös tiedoksi alaikäisen opiskelijan huoltajalle.	Opiskelijalle järjestetään tarvittava opiskeluhoolto .	Valitusoikeus hallinto-oikeuteen.
Opiskelijan rikkomus on vakava tai opiskelija jatkaa epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan.	Opiskelija erotetaan määräajaksi (enint. 1v) oppilaitoksesta (LL 26§ 1 mom).	Koulutuslautakunta (LL 26a§ 5 mom)	Yksilöidään teko / laiminlyönti ja hankitaan tarpeellinen selvitys (LL 26a§ 1 mom).	Kuullaan opiskelijaa (LL26a§ 1mom). Varataan alaikäisen opiskelijan huoltajalle tilaisuus tulla kuulluksi ennen määräraikaista erottamista (LL 26a§ 1mom).	Koulutuslautakunta tekee päätöksen (LL 26a§ 5mom).	Annetaan päätös tiedoksi alaikäisen opiskelijan huoltajalle. Ilmoitetaan tarvittaessa lastensuojeluun, etsivälle nuorisotyölle ja/tai poliisille.	Opiskelijalle järjestetään tarvittava opiskeluhoolto . Päätöksen täytäntöönpanosta lainvoimaa vailla olevana ja täytäntöönpanon alkamisen ajankohdasta on päätettävä samalla kun määräraikaisesta erottamisesta päätetään (LL 26a§ 3mom).	Valitusoikeus hallinto-oikeuteen.
Opiskelija käyttäytyy väkivaltaisesti ja uhkaavasti vaarantaen muiden turvallisuuden tai vaikeuttaen opetusta / opetukseen liittyvää toimintaa kohtuuttomasti.	Opiskelijalta evätään osallistuminen opetukseen jäljellä olevan työpäivän tai enintään kolmen työpäivän ajaksi (LL 26§ 3 mom).	Rehtori (LL LukioA 12§)			Kirjataan rehtorin kirjaamispäiväkirjaan (LL 26a§ 1mom).	Ilmoitetaan alaikäisen opiskelijan huoltajalle (LL 26a§ 1mom), ryhmänohjaajalle ja kuraattorille sekä tarvittaes-	Jos opiskelija ei noudata poistumismääräystä , opettaja/rehtori voi poistaa hänet oppilaitoksen alueelta (LL 26b§ 1mom). Jos opiskelija vastarintaa tekemällä koettaa välttää poistamisen, opet-	Ei muutoksenhakuoikeutta.

						sa sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle (LL 26a§ 1 mom). Lisäksi ilmoitetaan työsuojeluun, jos henkilökunnan turvallisuus on vaarantunut.	taja/rehtori voi käyttää tarpeellisia voimakeinoja , mutta ei voimankäyttövälineitä (LL 26b§ 3mom). Voimakeinoihin turvautunut henkilö tekee asiasta kirjallisen selvityksen koulutuksen järjestäjälle (LL 26b§ 3mom).	
Epäillään, että opiskelijalla on hallussaan LL 21§:n 2 momentissa määritelty kielletty esine tai aine.	Opiskelijalta otetaan haltuun kielletyt esineet tai aineet (LL 26d § 1 mom).	Opettaja /rehtori (LL 26d § 1 mom)			Kirjataan rehtorin kirjaamispäiväkirjaan (LL 26f § 2 mom).	Ilmoitetaan alaikäisen opiskelijan huoltajalle mahdollisimman pian (LL 26f § 2 mom). Ilmoitetaan tarvittaessa lastensuojeluun ja/tai poliisille.	Mikäli opiskelija ei luovuta turvallisuutta vaarantavaa esinettä/ainetta ja tekee vastarintaa , on esine/aine mahdollista ottaa haltuun kokonaisarvostelu huomioiden välttämättömiä voimakeinoja käyttäen , mutta turvautumatta voimankäyttövälineisiin (LL 26d§ 2 ja 3 mom). Voimakeinoihin turvautunut henkilö tekee asiasta kirjallisen selvityksen koulutuksen järjestäjälle (LL 26f § 2 mom).	Ei muutoksenhaku-oikeutta.
	Tarkastetaan opiskelijan mukana olevat tavarat , hänen hallinnassaan olevat oppilaitoksen säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa (LL 26e § 1 mom).	Opettaja /rehtori (LL 26e § 1 mom)			Kirjataan rehtorin kirjaamispäiväkirjaan (LL 26f § 2 mom).	Ilmoitetaan alaikäisen opiskelijan huoltajalle mahdollisimman pian (LL 26f § 2 mom). Ilmoitetaan tarvittaessa lastensuojeluun ja/tai poliisille.	Esineen/aineen hallussapidon on oltava ilmeistä (LL 26e § 1 mom). Tarkastus suoritetaan, jos opiskelija ei luotettavasti osoita, että hänen hallussaan ei ole kiellettyjä esineitä/aineita(LL 26 e § 1 mom). Tarkastuksen syy ilmoitetaan opiskelijalle ennen tarkastuksen tekemistä (LL 26 e § 2 mom). Tarkastajan tulee olla opiskelijan kanssa samaa sukupuolta (LL 26 e § 3 mom). Tarkastuksessa tulee olla läsnä tarkastaja + yksi täysi-ikäinen oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva (LL 26 e§ 3 mom). Jos opiskelija pyytää, tarkastuksessa tulee olla läsnä opiskelijan valitsema oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva, jos ko. henkilö on paikalla(LL 26e § 3 mom). Edellä kuvatusta tarkastamistavasta voidaan poiketa, mikäli asia on kiireellinen ja tarkastus on turvallisuuden kannalta välttämätön(LL	Ei muutoksenhaku-oikeutta.

							26e § 4 mom). Tarkastus suoritetaan turvallisesti ja olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta käyttäen (LL 26f § 1 mom).	
Haltuun otettujen esineiden ja/tai aineiden luovuttaminen ja hävittäminen.	Luovutetaan alaikäisen opiskelijan huoltajalle/täysi-ikäiselle opiskelijalle itselleen työpäivän päätyttyä (LL 26g § 1 ja 2 mom). Esineet, joiden hallussapitoon opiskelijalla ja huoltajalla ei lain mukaan ole oikeutta, luovutetaan poliisille viipymättä (LL 26g § 1 ja 2 mom): terä- ja lyömäaseet, asejäljitelmät, huumausaineet, ampuma-aseet ja niiden osat, patruunat, ammuksat, kaasusumuttimet, räjähteet sekä muut järjestyksellään kieltämät esineet ja aineet.	Rehtori(tai rehtorin sijainen).			Kirjataan luovuttaminen/hävittäminen rehtorin kirjaamispäiväkirjaan (LL 26g § 3 mom).		Ennen luovuttamista esine/aine tulee säilyttää huolellisesti (LL 26g § 2 mom). Luovutus pitää järjestää mahdollisimman pian haltuunotosta (LL 26g § 2 mom). Jos alaikäisen opiskelijan huoltaja tai täysi-ikäinen opiskelija itse ei kolmen kuukauden kuluessa huostaanottoa koskevasta ilmoituksesta nouda esinettä/ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää (LL 26g § 3 mom).	Ei muutoksenhaku-oikeutta.
Opiskelija on tutkimuksen alaisena rikoksesta.	Pidätetään oikeus opiskeluun tutkimuksen ajaksi, jos se on perusteltua (LL 26§ 4 mom).	Koulutuslautakunta (LL 26a§ 5 mom)			Koulutuslautakunta tekee päätöksen (LL 26a§ 5mom).		Jos opiskelijaa vastaan on vireillä syyte yleisessä tuomioistuimessa, ei häntä vastaan saa samasta syystä aloittaa tai jatkaa kurinpitomenettelyä. Jos tuomioistuin on vapauttanut opiskelijan syytteestä, ei kurinpito menettelyä saa aloittaa tai jatkaa samasta syystä muutoin kuin sellaisen menettelyn perusteella, jota ei ole katsottava rikokseksi, mutta josta voidaan rangaista kurinpidollisesti. Jos tuomioistuin on tuominnut opiskelijan rangaistukseen, ei hänelle saa samasta syystä määrätä kurinpitorangeistusta (LL 26c §)	Valitusoikeus hallinto-oikeuteen.
Tuomioistuin on tuominnut opiskelijan rangaistukseen	Opiskelija erotetaan määräajaksi oppilaitoksesta, jos se on opiskelijan tekemän rikoksen perusteella tai muuten perusteltua (LL 26c § 3 mom).	Koulutuslautakunta (LL 26a§ 5 mom)			Koulutuslautakunta tekee päätöksen (LL 26a§ 5mom).		Jos opiskelijaa vastaan on vireillä syyte yleisessä tuomioistuimessa, ei häntä vastaan saa samasta syystä aloittaa tai jatkaa kurinpitomenettelyä. Jos tuomioistuin on vapauttanut opiskelijan syytteestä, ei kurinpito menettelyä saa aloittaa tai jatkaa samasta syystä muutoin kuin sellaisen menettelyn perusteella, jota ei ole katsottava rikokseksi, mutta josta voidaan rangaista kurinpidollisesti. Jos tuomioistuin on tuominnut opiskelijan rangaistukseen, ei hänelle saa samasta syystä määrätä kurinpitorangeistusta (LL 26c §)	Valitusoikeus hallinto-oikeuteen.